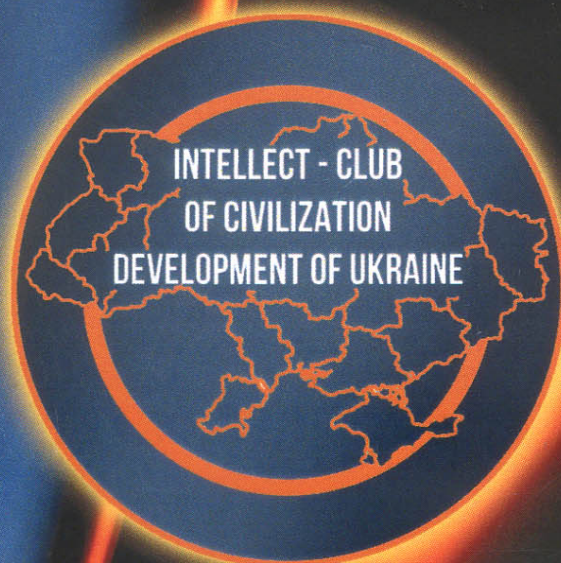

ІНТЕЛЕКТ-КЛУБ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

**ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК
ЛЮДСТВА НА ЗЛАМІ ЧАСУ:
УКРАЇНСЬКИЙ СИСТЕМНИЙ ШЛЯХ**

ІНТЕЛЕКТ-КЛУБ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

**ІННОВАЦІЙНИЙ
РОЗВИТОК ЛЮДСТВА НА ЗЛАМІ ЧАСУ:
УКРАЇНСЬКИЙ СИСТЕМНИЙ ШЛЯХ**
(науково-публіцистичне видання)

Київ – 2024

Усі права застережено. Відтворювати будь-яку частину видання у будь-якій формі та будь-яким засобом без письмової згоди правовласників (авторів) заборонено.

Автори: Дмитренко Г.А., Головач Н.В., Головач Д.М., Згалат-Лозинська Л.О., Олійник В.В., Помиткін Е.О., Семенець-Орлова І.А.

Інноваційний розвиток людства на зламі часу: український системний шлях: науково-публіцистичне видання / За заг. ред. Г.А. Дмитренка, В.В. Олійника. – К.: 2024. – 242 с.

ISBN 978-617-8080-09-9

Розкривається наукова і технологічна сутність власного людиноцентричного шляху розбудови повоєнної України, незламної у боротьбі за свою реальну незалежність як європейської держави, здатного врятувати її від самознищення через наявність надзвичайної корупції. Особливість цього шляху полягає в його інноваційності на еколюдиноцентричній основі і здатності бути взірцем для багатьох інших країн світу. В умовах кризи сучасної цивілізації, що є наслідком безсистемного управління людським потенціалом планети Земля, ігнорується факт переміщення ноосферного центру всесвітнього розвитку безпосередньо в особистість. Визначаються горизонти формування гармонійної цивілізації без соціальних потрясінь, криз та кліматичної катастрофи.

Для патріотично налаштованих, освічених і бажаючих діяти громадян України, а також інших держав з розвиненою потребою в трансцендентності (почути себе частиною людства).

ISBN 978-617-8080-09-9

© 2024. Дмитренко Г.А., Головач Н.В.,
Головач Д.М. Згалат-Лозинська Л.О.,
Олійник В.В., Помиткін Е.О.,
Семенець-Орлова І.А.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	Так куди рухатися людству далі?.....	5
ВСТУП	Контури українського шляху.....	10
РОЗДІЛ 1	Що робиться із сучасною цивілізацією? Чому так? Роздуми, ствердження та здогадки.....	16
РОЗДІЛ 2	Невдалий розвиток незалежної України за 30 років (1991-2021 рр.). Чому так сталося? Горизонт порятунку.....	38
РОЗДІЛ 3	Зародження українського повоєнного шляху цивілізаційного розвитку на науковому підґрунті.....	63
РОЗДІЛ 4	Системний комплекс управлінських новацій до прогресу – Новий людиноцентричний управлінський курс (НЛУК) повоєнної України.....	85
РОЗДІЛ 5	Громадянське суспільство прямої дії по-українськи: інноваційна оцінювальна технологія «Цифрове Віче».....	106
РОЗДІЛ 6	Державне управління на системній основі: феномен культури системного управління за кінцевими результатами в структурах влади.....	130
РОЗДІЛ 7	Національна система миротворчої освіти: інноваційна технологія її модернізації в напрямі свідомого формування кращих людських якостей.....	151
РОЗДІЛ 8	Технологія гармонізації сім'ї: шанс порятунку традиційного шлюбу в контексті підвищення індексу людського щастя.....	180
РОЗДІЛ 9	Людське щастя і можливості уникнення кліматичної і соціальних катастроф.....	201
РОЗДІЛ 10	Горизонти реалізації Нового людиноцентричного управлінського курсу (НЛУК).....	217
ПІСЛЯМОВА	Людина і культура системного управління людським потенціалом планети – понад усе!.....	236

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- АПА** – Аналітико-пізнавальна активність
- ЄДСМ** – Єдина державна система моніторингу
- ЗЛМ** – Загальнолюдська мораль
- ІЛР** – Індекс людського розвитку
- ІЯЖГ** – Індекс якості життя громадян
- КАТ** – Культура адміністративного тиску
- КДУО** – Культура державного управління освітою
- ККЛЯ** – Комплекс кращих людських якостей
- КРД** – Кінцеві результати діяльності
- КСДУ** – Культура системного державного управління
- КСУ** – Культура системного управління
- НЛУК** – Новий людиноцентричний управлінський курс
- НМО** – Нова миротворча освіта
- НТП** – Науково-технічний прогрес
- ОТГ** – Об'єднані територіальні громади
- СЕТ** – Спеціальна ефективна теорія
- ТГСПД** – Технологія громадянського суспільства прямої дії
- ФККМ** – Факторно-критеріальні кваліметричні моделі
- ЦВ** – Цифрове віче
- ЯЖГ** – Якість життя громадян

ПЕРЕДМОВА

Так куди рухатися людству далі?

За останні півсторіччя розвитку людства відбувалися непоодинокі події, які підтверджують, що розвиток цивілізації йде якимось хибним шляхом, усе більш орієнтуючись на матеріальні цінності, поступово втрачаючи людяність, зневажаючи духовність і загальнолюдську мораль (про це більш детально буде нижче в розділі 1).

Як відзначає Ювал Н.Харарі у своєму бестселері «Людина розумна...»¹, людина поступово *«перетворилась на володаря всієї планети та жах екосистеми... Але чи зменшили ми кількість страждань у світі?... Більш того, незважаючи на дивовижні речі, на які здатні сьогодні люди, ми все ще не визначилися зі своїми цілями і, схоже, як завжди, незадоволені. Ситуація погіршується тим, що люди в наш час здаються безвідповідальнішими, ніж раніше. Ми самі призначили себе богами... які нікому не підзвітні...»*. [В першу чергу це стосується управлінських еліт політичної і економічної спрямованості].

*«Чи є у світі щось небезпечніше за незадоволених та безвідповідальних богів, які не знають, чого вони хочуть?»*²

Саме тому на 50-ти річному ювілеї Римського клубу у 2018-ому році було заявлено, що прийшов час швидко і рішуче задіяти нові форми гармонійного життєстрою в рамках єдиної універсальної системи. Цей світ приречений, новий всесвіт – неминучий. Зокрема, пізніше Андерс Вейкман (співголова ювілейного засідання) заявив, що потрібно швидко прийняти правила нової єдиної планетарної гармонійної цивілізації, яка базується не на політичному, а на природно-соціальному, духовному світогляді... Мова йде про ідеологію людиноцентризму (еколюдиноцентризму – від авторів).

На думку авторів, починати будівництво цієї нової єдиної планетарної гармонійної цивілізації необхідно з відповіді на питання: «Чого хочуть всі без винятку люди («боги») в повсякденному житті, якщо спуститися з небес у біосферу, де, власне, і здійснюється життя?»

¹ Харарі Ювал Ной. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього: Науково-популярне видання / Ювал Ной Харарі. Третє видання, виправлене /Пер. з англ. Ярослави Лебеденка. – Харків: «Клуб сімейного дозвілля», 2020. – 544 с.[New-York Times Bestseller, 2014], С. 519

² Там же, С. 520

Пошуки цілей розвитку людства

Для чого людина народжується на світ: для страждань чи радощів? На це питання відповідь вже відома: люди народжуються, щоб бути щасливими і радіти життю, а не страждати. І кожна людина цього хоче, свідомо чи несвідомо.

У такому випадку, залишається три питання. Перше – розібратися в сутності поняття «щастя». Друге – визначити шляхи його забезпечення, включаючи напрями, стратегії, технології, використовуючи наукові досягнення. Третє – реалізувати «друге» на практиці, поєднуючи зусилля держави і самої людини (відомий вислів В.І. Вернадського щодо того, що «майбутнє людини завжди великою мірою створюється нею самою»).

Так що ж означає «щастя»?

Спираючись на дослідження Ювала Ной Харарі з цього приводу³ можна зробити певне уявлення про сутність поняття «щастя», яке не є однозначним.

Уже багато років освічений прошарок людей на Землі цікавить питання: а що це таке – щастя? Вчені різних країн тільки порівняно нещодавно почали вивчати історію щастя, формуючи перші гіпотези та шукаючи різні методи дослідження, в тому числі його вимірювання.

Почали формуватися багато різних гіпотез щодо розуміння «щастя» з точки зору сприйняття його самою людиною. Це і мета про краще життя (як при комунізмі), і наявність грошей (що діє тільки до певного насичення), і конкретні очікування людей щодо позитивних змін, і «хімічне» щастя як короточасний момент насолоди (на кшталт «рай в курені»), і генетичний аспект з точки зору природнього оптимізму чи песимізму та ін. Але більш тривале щастя у вигляді високого рівня душевного комфорту, на думку багатьох філософів, дає сенс життя, коли людина засвоїла його на рефлексивному рівні і будує своє життя згідно цього сенсу.

З точки зору багатьох представників суспільних наук (у першу чергу, психології і управління) базисом щастя є самореалізація особистості у всіх п'яти сферах життєдіяльності людини, починаючи з трудової і завершуючи особистісною.

³ Там же, С.470-496

Деякі підсумки, на думку Ювала Харарі⁴, можна зробити наступним чином: *«Анкети суб'єктивного добробуту ототожнюють добробут з нашими суб'єктивними відчуттями, а прагнення до щастя з прагненнями конкретних емоційних станів. Натомість, згідно з багатьма традиційними філософіями та релігіями, наприклад буддизмом, ключом до щастя є знання правди про самих себе... Більшість людей не вірно ототожнюють себе зі своїми відчуттями, думками, уподобаннями та неприязню... відповідно, вони не усвідомлюють, що то не їхні відчуття і що постійна гонитва за певними відчуттями лише ловить їх у пастку страждань».*

Це той випадок, коли наші бажання не балансуються з нашими можливостями (від авторів), але ми цього не знаємо, бо не знаємо себе.

При цьому первинність самопізнання людиною власного «Я» доводили ще древні філософи, починаючи із Сократа («Пізнай самого себе»). Відомий філософ XVIII-го століття Г. Сковорода стверджував: *«Нам не добре від того, що ми знаємо багато зайвого, а не знаємо найпотрібнішого: самих себе. Не знаємо того, хто живе в нас. Як би ми це знали, ... то життя наше було б зовсім інше...».*⁵

Яким чином сьогодні вимірюється щастя?

Здійснюється це за допомогою опитування людей. Проводять це опитування психологи або соціологи, які хочуть оцінити, наскільки щасливими почуваються люди. Останні заповнюють спеціальні анкети, а ті, хто опитують, потім опрацьовують отримані результати.

За результатами досліджень Ювала Харарі, типова анкета суб'єктивного сприйняття людиною свого щастя пропонує оцінити (за шкалою від нуля до десяти) їхню згоду з такими твердженнями: *«Я почуваюся задоволеним від того, як живу»*, *«Я відчуваю, що життя мене цілком винагороджує»*, *«Я оптимістично дивлюсь в майбутнє»* та *«Життя – чудова річ»* та ін..

За допомогою таких анкет вдалося довести (якщо опитувати людей з різних прошарків населення), що гроші таки дійсно приносять щастя. Але лише до певної межі, після якої вони не мають великого значення,

⁴ Там же, С. 495

⁵ Сковорода Г. Повне зібрання творів. Т. 1-2 [текст] / Григорій Сковорода. – К: Наукова думка, 1973. – 576 с.

та ін. На думку Ю. Харарі, *«найважливіше з усіх відкриттів полягає в тому, що щастя... скоріше всього залежить від кореляції між об'єктивними умовами життя та суб'єктивними очікуваннями...»*⁶.

Саме тому, на думку авторів, пошуки технологій покращення щастя людей повинно бути спрямовано на два ключових напрями. Перший – це поліпшення умов життя людей завдяки удосконаленню управлінських дій влади. Друге – це об'єктивізація очікувань самих людей, в тому числі через самопізнання власного «Я».

Авторська інтерпретація поняття «щастя» має наступну суть: **«Це внутрішнє сприйняття людиною рівня свого душевного комфорту, який обумовлюється задоволенням потреб як від зовнішніх джерел, так одночасно і внутрішніх, включаючи міру самопізнання власного «Я» (що є також важелем балансування: «хочу – можу» і базисом самовдосконалення особистості).**

До такого ж визначення наближається формулювання «щастя» психологами, як рівня самореалізації особистості у всіх сферах її життєдіяльності.

Рівень самореалізації людини практично ідентичний рівню душевного комфорту через задоволення її внутрішніх потреб різного характеру. Це задоволення залежить від впливу зовнішніх факторів (наприклад, дій влади) і від самої людини, її сприйняття дійсності, яке об'єктивізується, якщо людина добре знає себе.

Але в будь-якому разі показник рівня щастя окремої людини є суб'єктивним, тому і виміряти його можливо тільки на основі визначення почуттів самої людини. Але цей показник суттєво об'єктивізується, коли розглядається в сукупності з іншими, наприклад, характеризуючи інтегральним чином індекси щастя людей в громадах. Тоді суб'єктивність перетворюється в об'єктивність і вже може слугувати індикатором результуючих спільних дій влади і самої людини.

Сьогодні вже з'явився кваліметричний математичний апарат, який дозволяє визначити рівень щастя людей у вигляді певних індексів в кожній сфері їх життєдіяльності.

Отже, подальше структурування змісту поняття «щастя» і удосконалення методів вимірювання головних структурних елементів за

⁶ Харарі Ювал Ной. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього. С. 478.

допомогою їх кваліметричної цифровізації надає авторам можливість висунути незвичайну наукову гіпотезу.

Глобальна наукова гіпотеза

«Якщо рівень щастя людей визнати як ключовий індикатор розвитку цивілізації, навчившись його вимірювати індексним чином, і зробить його головним результуючим показником розвитку кожної окремої країни і дій її влади в рамках єдиної універсальної планетарної системи, тоді з'являється шанс не тільки врятувати сучасну цивілізацію від саморуйнування, а й надати їй імпульс подальшого розвитку в руслі гармонізації світу на фундаменті нового гуманізму (тобто органічної ув'язки самореалізації особистості з урахуванням суспільних інтересів)».

Власне, доказу цієї гіпотези і присвячено цей науково-публіцистичний твір, в результаті чого, на думку його авторів, буде знайдено глобальний технологічний важіль зміни ситуації у світі на краще в руслі побудови гармонійної цивілізації.